

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษา การปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสอง ระบบ จังหวัดนราธิวาส ในบทนี้จะกล่าวถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยคือ กลุ่มประชากร แบบแผนการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และค่าพารามิเตอร์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. เป็นกลุ่มผู้อำนวยการโรงเรียนหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษาที่เปิดสอนระบบ จังหวัดนราธิวาส ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 12 คน โดยทำการ สุ่มแบบเจาะจง
2. เป็นกลุ่มครูผู้สอนอิสลามศึกษา ใน โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิด สอนสองระบบ จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1, 2 และ 3 กระจายใน 12 อำเภอ ที่ได้ทำการสอนวิชาอิสลามศึกษา จำนวน 141 คน จากจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 46 โรง ดัง รายละเอียดตามตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มประชากรในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ
จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1, 2 และ 3
จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา อำเภอ จำนวน และรายชื่อโรงเรียน ดังนี้

สำนักงาน เขตพื้นที่ที่ การศึกษา นครราชสีมา	อำเภอ	จำนวนและรายชื่อ โรงเรียนที่เปิดสอน สองระบบ	จำนวน กลุ่ม ประชากร
เขต 1	เมืองนครราชสีมา	1. บ้านเขาดันหยง	1
		2. เมืองนครราชสีมา	3
		3. บ้านยารอ	1
		4. บ้านสุโหงบาลา	1
		5. เถลิงพระเกียรติ ฯ	6
	ซ่งอ	1. บ้านบุลูกาสนอ	2
		2. บ้านดูโปะบายะ	1
		3. ร่มเกล้า	12
	บาเจาะ	1. บ้านอาตะบือระ	1
		2. บ้านปะลูกาสามะ	2
3. ราชประชานุเคราะห์ 9		4	
4. บาเจาะ		5	
รือเสาะ	1. บ้านบุลูกาฮีเล	1	
	2. บ้านดูโปะบุญโละ	2	
	3. บ้านบือเล็งใต้	1	
	4. เรือนราษฎรอุบลัมภ์	7	
ศรีสาคร	1. บ้านไอแยง	1	
	2. ศรีวารินทร์	4	
รวม	5	18	55

สำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษา นราธิวาส	อำเภอ	จำนวนและรายชื่อโรงเรียนที่เปิดสอน สองระบบ	จำนวน กลุ่ม ประชากร
เขต2	ตากใบ	1. บ้านเกาะสะท้อน	3
		2. บ้านดาบา	6
		3. บ้านโคกขามู	1
	แว้ง	1. บ้านตอแล	3
		2. บ้านบุกะดา	2
		3. บ้านกรือซอ	1
		4. บ้านเจ๊ะหม	3
		5. เวียงสุวรรณวิทยาคม	5
	สุโหงโกล - กล	1. บ้านชราขอ	4
		2. บ้านกवालอซีรา	1
		3. บ้านลาแล	2
		4. บ้านปูโปะ	2
	สุโหงปาดี	1. บ้านถูวา	2
		2. บ้านบอเกาะ	2
	รวม	4	14

สำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษา นราธิวาส	อำเภอ	จำนวนและรายชื่อโรงเรียนที่เปิดสอน สองระบบ	จำนวน กลุ่ม ประชากร
เขต3	ระแงะ	1. บ้านบาโจระนะ	2
		2. บ้านกาหน้ะ	5
		3. บ้านกาตัง	2
		4. บ้านตะโละ	1
		5. บ้านสามะมาะ	1
	จะแนะ	1. บ้านจะแนะ	10
		2. บ้านค้อกอ	1
		3. บ้านบูเกะบือแต	1
		4. บ้านกาแย	2
		5. บ้านไอร้อ	2
		6. สวนพระยาศิวทยา	9
เจาะไอร้อง	1. บ้านยานิง	3	
	2. บ้านจูโวะ	3	
	3. นุกิตประชาอุปถัมภ์	7	
รวม	3	14	49
รวมทั้งหมด ทั้ง 3 เขต	12	46	141

หมายเหตุ : ไม่มีโรงเรียนสองระบบในอำเภอสุคิริน พ.ศ. 2550

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1, 2 และ 3 พ.ศ. 2550

3.2 แบบแผนการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ จังหวัดนราธิวาส ใช้แบบการวิจัยแบบกรณีศึกษาจากการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งเดียว (One Shot Case Study)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ (Interview) และแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยดัดแปลงจากแนวคิดที่ได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งจะใช้กับผู้อำนวยการ โรงเรียนหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูอิสลามศึกษา มีดังนี้

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 12 คน โดยทำการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 12 โรงเรียน ซึ่งจะสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ จังหวัดนราธิวาส ใน 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรมในการสอน ด้านเทคนิคและวิธีการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านเจตคติของครูต่อนักเรียนและวิชาที่สอน และด้านการวัดและประเมินผลการสอน พร้อมข้อเสนอแนะต่างๆในการแก้ปัญหา

แบบสอบถาม แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ใช้กับครูอิสลามศึกษา กลุ่มที่ 2 ได้นำมา จากการประมวลและดัดแปลงข้อคำถามจากงานวิจัยที่มีอยู่ (จันทิรา เดือนรอม, 2537 ; ภิญญา แก่งศิริ, 2537 และ อูมา เศรษฐสุข, 2536)

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครูอิสลามศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาศาสนา และสามัญ ช่วงระดับการปฏิบัติการสอน และประสบการณ์ในการสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบในจังหวัดนราธิวาส ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วย 65 ข้อ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการสอนด้านต่างๆ ต่อไปนี้

1. ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการสอน	จำนวน 15 ข้อ
2. ด้านเทคนิคและวิธีการสอน	จำนวน 13 ข้อ
3. ด้านการใช้สื่อการสอน	จำนวน 12 ข้อ
4. ด้านเจตคติของครูต่อนักเรียนและวิชาที่สอน	จำนวน 13 ข้อ
5. ด้านการวัดและประเมินผลการสอน	จำนวน 12 ข้อ
- เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกคำตอบมี 5 ระดับ ได้กำหนดระดับคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, และ 1 ซึ่งจัดแปลงตามเกณฑ์การวัดเจตคติของลิเคิร์ต (Likert) (บุญธรรม กิจปริคาบรัฐฤทธิ์, 2537 : 116) ซึ่งมีความหมายดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติการสอนอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติการสอนอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติการสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ประมวลปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ จังหวัดนราธิวาส

3.3. 2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์ การสร้างแบบสัมภาษณ์มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษา และครูสามัญทั่วไป
2. สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมระดับการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ จังหวัดนราธิวาส ใน 5 ด้าน ด้านละ 3 คำถาม ได้ข้อคำถามทั้งหมด 12 คำถาม
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญพิจารณา รายละเอียดและความถูกต้อง

4. ปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้จริงต่อไป

แบบสอบถาม การสร้างแบบสอบถามมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาและครูสามัญทั่วไป เพื่อทราบเนื้อหาอย่างละเอียด เกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการสร้าง และรายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องมือ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของอุทุมพร ทองอุไทย (2523 : 8-42) นำรูปแบบของแบบสอบถามดังกล่าว มาเป็นแนวในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมงานปฏิบัติการสอนวิชาอิสลามศึกษาทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรมในการสอน ด้านเทคนิคและวิธีการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านเจตคติของครูต่อนักเรียนและวิชาที่สอน ด้านการวัดและประเมินผล การสอน เพื่อให้ครอบคลุมจุดประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

3. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Constant Validity) คือพิจารณาข้อคำถามที่สร้างขึ้นว่ามีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระของเครื่องมือกับเนื้อหาสาระของสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น และคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความตรง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาถึงความเห็นและให้คะแนน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 116-117) ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้อง

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย ไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 30 คน

5. หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) และคำนวณหาคุณภาพทั้งฉบับ โดยหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 :125-126) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .942

6. จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.4.1 แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยติดต่อความร่วมมือด้วยตนเอง โดยอธิบายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีการดำเนินการวิจัย จากนั้นทำการนัดหมายสัมภาษณ์และดำเนินการสัมภาษณ์ตามเวลาที่นัดหมายไว้

3.4.2 แบบสอบถาม

1. ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจ้งไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน ที่จะทำการเก็บข้อมูล
2. ครูอิสลามศึกษาออกแบบสอบถามและจัดส่งคืนให้ผู้วิจัย โดยผู้วิจัยจะไปเก็บด้วยตัวเอง ภายในวันที่ที่กำหนด เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป
3. ในกรณีที่ไม่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนภายในเวลาที่กำหนด จะประสานงานกับครูผู้สอนอิสลามศึกษา และจะไปเก็บด้วยตัวเองอีกครั้ง
4. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ

1. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จัดลำดับความสำคัญและปัญหาตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้ 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการสอน ด้านเทคนิคและวิธีการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านเจตคติของครูต่อนักเรียนและวิชาที่สอน ด้านการวัดและประเมินผลการสอน แล้วนำเสนอเชิงบรรยายพร้อมประกอบการอภิปรายผล

2. แบบสอบถาม ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ มาวิเคราะห์ โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ

2.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ที่เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทุกฉบับ เพื่อคัดเอาเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จัดหมวดหมู่ตามลักษณะของตัวแปรแล้วหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ จังหวัดนราธิวาส โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) แทนด้วยสัญลักษณ์ (σ) สำหรับกลุ่มประชากร โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษา ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best, 1970 : 204-208 อ้างถึงใน สุไวย๊ะ สะมะแอ, 2547 : 62) ซึ่งมีเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายความว่า การปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายความว่า การปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายความว่า การปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายความว่า การปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายความว่า การปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับประมวลปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ จังหวัดนราธิวาส วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลต่อไป

3.5.2 ค่าพารามิเตอร์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าพารามิเตอร์มีวิธีการ ดังนี้

1. ค่าพารามิเตอร์ สำหรับหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์ข้อมูลค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

1.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นปลายเปิดเสนอในรูปแบบของความเรียง โดยเรียงตามลำดับความถี่

2. ค่าพารามิเตอร์สำหรับหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) แทนด้วยสัญลักษณ์ (μ) สำหรับค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แทนด้วยสัญลักษณ์ (σ) สำหรับความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากร

3.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 มาแจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ) หาค่าตัวกลาง

3.2 นำค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ) แต่ละข้อมาวัดการกระจายของคะแนน แนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางโดยหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของแต่ละข้อ